

De toenmalige minister van VROM, Winsemius, laat het provinciaal bestuur weten dat stortplaatsen zoals die van de VAM in Wijster niet thuis horen in het Bodemsanering Programma: 'Voor deze stortplaatsen zou moeten worden onderzocht welke beheersmaatregelen zouden moeten worden genomen (afdekken, plaatsen van schermen, etc.)'. De VAM stortplaats wordt in 1984 uit het programma geschrapt. In het Bodemsanering Programma voor de jaren 1986-1990 laat het provinciaal bestuur van Drente het volgende weten naar aanleiding van het schrappen van de VAM stortplaats: 'In het kader van de afvalstoffenwetvergunning kunnen beheersmaatregelen worden voorgeschreven'.

'De afgegraven grond dient in veel gevallen als chemisch afval te worden beschouwd op grond van het stoffen- en processenbesluit van de Wet chemische afvalstoffen (Wca)'. Een citaat uit het bodemsaneringsprogramma. Dergelijke onverwerkbaar grond wordt opgeslagen op een tijdelijke opslagplaats die ingericht is op het VAM-terrein te Wijster. 'Voor lichter verontreinigde grond, waarop de Wca niet van toepassing is, zijn de verwerkingsmogelijkheden ruimer, en afhankelijk van samenstelling en plaatselijke mogelijkheden. Bij het afvoeren van verontreinigde grond naar elders zullen uiteraard voor de opslagplaats, waar de verontreinigde grond (tijdelijk) zal worden bewaard, adequate maatregelen moeten worden genomen om bodemverontreinigingen te voorkomen', zo luidt het bodemsaneringsprogramma. Op papier lijkt het allemaal uitstekend geregeld.

Olie- en benzinehoudende grond

Ook in Drente werd steeds meer overgeschakeld op aardgas als brandstof waardoor (ondergrondse) olietanks overbodig werden. Bij de actie 'tankslag' werden honderden tanks uit de bodem verwijderd. Een groot aantal bleek lek te zijn. In die gevallen werd de tank verwijderd en de met olie bezwadderde grond er om heen afgegraven en richting stortplaats VAM gedirigeerd. Een tweede stroom oliehoudende grond werd en wordt aangevoerd door het transportbedrijf REYM charters en is afkomstig van de NAM. Deze grond is voornamelijk vervuld bij kalamiteiten, zoals ondergrondse leidingbreuken. Een derde stroom verontreinigde grond bevat afgezien van olie ook benzine en is afkomstig van 'slordige' benzinstations. In 1985 kreeg de VAM ruim 2000 ton olie- en

In 1982 wordt het vuilstortterrein van de VAM te Wijster, in het kader van de inventarisatie van stortplaatsen van chemisch afval aangemeld als mogelijk verontreinigde stortplaats. Het Drents Bodemsanering Programma voor 1983 vermeldt dat een nader onderzoek naar de verontreinigingssituatie in het 2e kwartaal van 1983 zal zijn afgerond. Het onderzoek gaat echter niet van start.

STORTPLAATS VAM WIJSTER

Cobie Ensink

benzinehoudende grond ter verwerking aangeboden, in 1986 ruim 3000 ton.

Verwerking

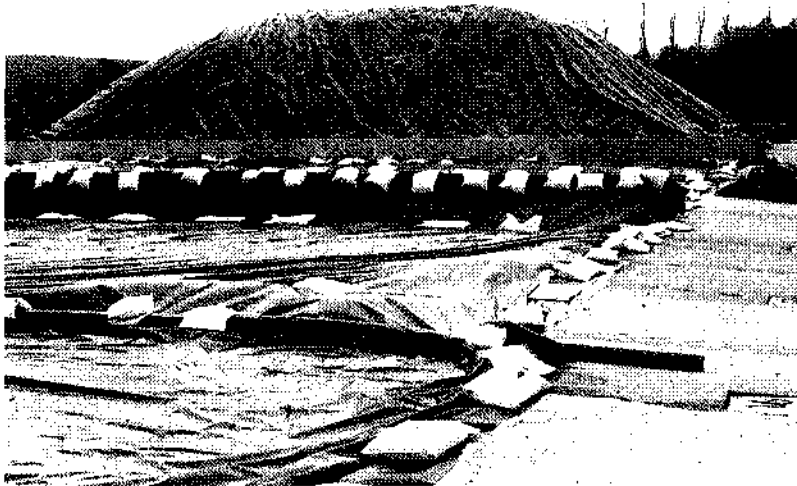
Sinds een aantal jaren is de VAM doende met een proefproject 'landfarming' van olie- en benzinehoudende grond. Hierbij wordt de grond gereinigd door de werking van bacteriën. Regelmatig ploegen versterkt die werking. Dit project is nog altijd niet afgerond met een rapport waarop commentaar gegeven kan worden. Over een vergunning voor landfarming (op grote schaal) van olie- en benzinehoudende grond beschikt de VAM niet. Voordat de VAM de benodigde vergunning zal aanvragen, moet de proef volledig zijn afgerond. Mensen die vraagttekens zetten bij de landfarming bij de VAM moeten het doen met de opmerking van de VAM en het provinciaal bestuur dat de proef geslaagd genoemd mag worden. De VAM gaat door met landfarming van olie- en benzinehoudende grond.

De VAM beschikt niet over een vergunning voor landfarming van olie- en benzinehoudende grond. Eigenlijk zijn deze activiteiten dus illegaal. Op grond van de aan de VAM verleende afvalstoffenwetvergunning echter zijn er mogelijkheden om verontreinigde grond, door VAM en provinciaal bestuur 'bijzonder' afval genoemd, op de VAM bedrijfsterreinen te verwerken. Voor elke par-

tij 'bijzonder' afval moet er overeenstemming zijn tussen de VAM en de Hoofdingenieur-directeur (H.I.D.) van Provinciale Waterstaat omtrent de verwerkingsmethode, hetgeen vaak neerkomt op landfarming. Er is echter allang geen sprake meer van landfarming van alleen olie- en benzinehoudende grond. Onlangs nog werd de VAM opgescheept met een partij oliehoudende grond waarin een reeks andere chemische verbindingen voorkomt zoals bariumverbindingen.

De grond is afkomstig van een sanering in Schoonebeek en belandde via een omweg (de stortplaats van Tréan in Emmen waar het door de gemeente Schoonebeek zonder de benodigde vergunning gestort was) bij de VAM voor landfarming. Dat is bepaald niet de enige partij verontreinigde grond die middels het proefproject 'landfarming' moet worden weggewerkt. 'Een sanering van een bodemverontreiniging met ftalaten (weekmakers) met behulp van microbiële reiniging is waarschijnlijk mogelijk, mits gezorgd wordt dat de zuurstofvoorziening in de bodem voldoende is', stelt de Grontmij in haar rapport 'Verontreinigingssituatie slib Kanaal A te Schoonebeek' van juni 1986.

Uit een publikatie op basis van de eerder genoemde Grontmij-rapportage blijkt voor het verwerken van met ftalaten verontreinigd slib een vergunning nodig te zijn. Op de bedrijfsterreinen van de VAM blijkbaar niet,

Opslag vervuilde grond

getuige het feit dat de VAM reeds een ingericht terrein achter de hand heeft voor de verwerking van met foliaten verontreinigd slib door middel van landfarming. Dit blijkt uit het verslag van een bespreking die onder voorzitterschap van gedeputeerde H. J. Weidgraaf (PvdA) plaatsvond. Het proefproject 'landfarming' voor olie- en benzinehoudende grond wordt misbruikt voor het wegwerken van allerhande verontreinigde grond en slib die elders in Drente een bedreiging vormen voor de volksgezondheid en/of het milieu.

TOP

In november 1984 wordt de Tijdelijke Opslag Plaats (TOP) voor onverwerkbaar verontreinigde grond op het VAM-terrein in gebruik genomen. Beheerder van de TOP is het provinciaal bestuur die voor de inrichtingskosten, f 1,5 miljoen, opdraait, terwijl de VAM eigenaar blijft van de grond. Met de TOP wil het provinciaal bestuur het stagneren van bodemsaneringen voorkomen door chemisch verontreinigde grond in afwachting van een verantwoorde verwerkingsmethode zolang op de TOP te bewaren. Spoedig na de openstelling is de TOP-ruimte volledig benut door twee bodemsaneringen, een te Roden en een te Emmen, waarna het stagneren van bodemsaneringen weer minder denkbeeldig is geworden.

Toetsingstabellen

Mede veroorzaakt door de overvolle TOP doet een geheel nieuw beleid z'n intrade waarvan alleen de betrokken partijen op de hoogte zijn. Saneringsgrond en verontreinigd slib kan richting VAM gedirigeerd worden als tenminste de toetsingswaarde uit de Wet chemische afvalstoffen niet wordt overschreden. Ook moet per geval overeenstemming bereikt zijn over de verwerkingsmethode tussen de H.I.D. en de VAM. Op basis van deze constructie wordt de VAM in 1985 met 3552 ton saneringsgrond en verontreinigd slib opgescheept. In 1986 rond de 10.000 ton. De verwerkingsmethode waarover overeenstemming is bereikt komt meestal neer op domweg verspreiden over het stort. Dit is bijvoorbeeld gebeurd met 806 ton slib dat vrijkwam bij de sanering van de Industriehaven van Hoogeveen in 1985.

Grijs gebied

Bij monde van de verantwoordelijke gedeputeerde H. J. Boerema (PvdA) laat het provinciaal bestuur weten 'dat er volgens alle regels en milieubescherpende wetten wordt gehandeld bij de verwerking van verontreinigde grond door middel van landfarming en het verspreiden van verontreinigde grond en slib dat vrij is gekomen bij saneringen over de stort en waarbij de toetsingsta-

bel van de Wet chemische afvalstoffen niet wordt overschreden'. De vraag rijst echter of de Minister van VROM dergelijke praktijken voor ogen had met het schrappen van de VAM uit het Drents Bodemsanering Programma. De dumppraktijken zijn strijdig met het rijksbeleid, zoals het provinciaal bestuur volmondig beaamt in een brief aan de statencommissie voor milieuzaken, gedateerd 6 januari 1987. 'De stortplaats van de VAM te Wijster is geen volledige IBC stortplaats. Ondanks alle momenteel te nemen maatregelen, is de stortplaats niet geïsoleerd van de bodem. Dat betekent dat de kans bestaat dat stoffen toch in de bodem geraken'.

De toekomst

Binnen de Milieubeweging in Drente werd steeds meer bezwaar gemaakt tegen de dumppraktijken bij de VAM, hetgeen resulteerde in een gesprek tussen gedeputeerde H. J. Boerema, vertegenwoordigers van de VAM en de Drentse milieubeweging op 28 januari jl. Een gesprek zonder enig resultaat. 'Alles gebeurt volgens milieuwetten en regels', volgens de heer Boerema. Een week later laat de VAM per brief van 5 februari weten: 'Wij hebben besloten inzake de ontvangst en verwerking van verontreinigde grond etc. op korte termijn opnieuw te overleggen met de vergunning-verlener van ons bedrijf, te weten de provincie Drente. Doel van dit overleg is enerzijds een nauwkeurigere indeling van de grond in verschillende kwaliteiten, anderzijds de mogelijkheden te bespreken om voor nader aangeduide kwaliteiten te komen tot afzonderlijke verantwoorde opslag en daarmee te voorkomen dat deze grond op het huidige stort wordt verspreid. Gedurende dit overleg, dat naar ons inzicht binnen 1 à 2 maanden tot conclusies moet leiden, zal door ons geen verontreinigde grond worden geaccepteerd.' De VAM-ommezwaai sloeg in als een bom binnen het Provinciehuus. Het overleg tussen VAM en provinciaal bestuur is in volle gang met reeds één resultaat. Er wordt een nieuwe stortplaats ingericht voor verontreinigde grond, waarbij de bodem van het te storten materiaal geïsoleerd zal worden. ●